

Sosiaali- ja terveysvaliokunta

Hallituksen esitys eduskunnalle laiksi tartuntatautilain väliaikaisesta muuttamisesta

JOHDANTO

Vireilletulo

Hallituksen esitys eduskunnalle laiksi tartuntatautilain väliaikaisesta muuttamisesta (HE 72/2020 vp): Asia on saapunut sosiaali- ja terveysvaliokuntaan mietinnön antamista varten. Asia on lisäksi lähetetty perustuslakivaliokuntaan ja talousvaliokuntaan lausunnon antamista varten.

Lausunnot

Asiasta on annettu seuraavat lausunnot:

- perustuslakivaliokunta PeVL 14/2020 vp
- talousvaliokunta TaVL 9/2020 vp

Asiantuntijat

Valiokunta on kuullut:

- hallitusneuvos Ismo Tuominen, sosiaali- ja terveysministeriö
- hallitusneuvos Liisa Katajamäki, sosiaali- ja terveysministeriö
- johtaja Mika Salminen, Terveyden ja hyvinvoinnin laitos (THL) (etäkuuleminen)

Valiokunta on saanut kirjalliset lausunnot:

- oikeusministeriö
- sisäministeriö
- työ- ja elinkeinoministeriö
- Terveyden ja hyvinvoinnin laitos (THL)
- Sosiaali- ja terveysalan lupa- ja valvontavirasto (Valvira)
- Työterveyslaitos
- Helsingin ja Uudenmaan sairaanhoitopiiri
- Etelä-Suomen aluehallintovirasto
- Itä-Suomen aluehallintovirasto
- Helsingin kaupunki
- Ahvenanmaan maakunnan hallitus/Ålands landskapsregering
- Matkailu- ja Ravintolapalvelut MaRa ry
- Palvelualojen ammattiliitto PAM ry
- Suomen Vartioliikkeitten Liitto ry
- Suomen Varustamot ry

Valiokunnan mietintö StVM 11/2020 vp

- Suomen Yrittäjät ry

HALLITUKSEN ESITYS

Esityksessä ehdotetaan tartuntatautilakia muutettavaksi väliaikaisesti.

Majoitus- ja ravitsemistoiminnasta annetun lain väliaikaisen säännöksen mukaisesti ravitsemisliikkeet ovat koronavirusepidemian aiheuttamissa poikkeusoloissa suljettuina asiakkailta 31.5.2020 saakka.

Esityksessä ehdotetaan säädettäväksi poikkeusolojen jatkuessa ravitsemisliiketoiminnalle sellaisia rajoituksia, joilla elinkeinotoimintaa voidaan avata asiakkaille ja samanaikaisesti estää koronavirustaudin leviämistä.

Tartuntatautilaissa säädettäisiin tilapäisesti poikkeusolojen aikana tartuntataudin leviämisen estämiseksi välttämättömistä ravitsemisliikkeiden aukiolo- ja anniskeluaikaa sekä niiden sisä- ja ulkotilojen asiakaspaikkamäärää ja käyttöä koskevista rajoituksista. Ravitsemisliikkeet velvoitettaisiin myös noudattamaan hygieniaan liittyviä erityisiä vaatimuksia ja huolehtimaan asiakkaiden riittävän etäisyyden ylläpitämisestä.

Lain nojalla annettavalla määräaikaisella valtioneuvoston asetuksella annettaisiin tarkemmat säännökset edellä mainituista rajoituksista ja velvollisuuksista sekä siitä, millä alueilla rajoituksia sovelletaan. Rajoitukset eivät koskisi henkilöstöravintolatoimintaa eivätkä ruuan ja juoman noutomyyntiä.

Aluehallintovirastot valvoisivat rajoitusten ja velvollisuuksien noudattamista. Aluehallintovirasto voisi määrätä valvonnassa havaitsemansa epäkohdat ja puutteet korjattaviksi ja määrätä velvoitteita olennaisesti rikkoneen ravitsemisliikkeen ravitsemisliiketoiminnan välittömästi suljettavaksi asiakkailta enintään yhdeksi kuukaudeksi.

Valtioneuvoston tulisi seurata rajoitusten laissa säädettyjen edellytysten voimassa oloa. Jos edellytykset eivät enää täyty, tilapäiset säännökset on kumottava.

Ehdotettu laki on tarkoitettu tulemaan voimaan 1.6.2020 ja olemaan voimassa 31.10.2020 saakka.

VALIOKUNNAN YLEISPERUSTELUT

Esityksen tavoitteena on poikkeusolojen jatkuessa säätää ravitsemistoiminnalle 1.6.2020 alkaen sellaisia rajoituksia, joilla toimintaa voidaan avata asiakkaille ja samanaikaisesti estää koronavirustaudin leviämistä. Toistaiseksi rauhoittuneesta epidemiologisesta tilanteesta johtuen ravitsemisliikkeiden avaaminen asteittain voidaan esityksen mukaan aloittaa edellyttäen, että nyt tehtävien rajoitusten purkamisen vaikutukset ja myöhempi yleinen epidemiologinen tilannearvio sitä tukevat.

Valiokunnan mietintö StVM 11/2020 vp

Lainsäädäntöehdotus on jatkoa majoitus- ja ravitsemistoiminnasta annetun lain väliaikaiselle muuttamiselle (153/2020), jonka nojalla ravitsemisliikkeet ovat olleet lähtökohtaisesti suljettuina asiakkailta. Talousvaliokunta korosti tuolloin mietinnössään, että vaikka epidemian leviämisen ehkäisy on tässä vaiheessa kiireellisin tehtävä, valtioneuvoston tulee samalla jatkuvasti arvioida mahdollisuutta rajata nyt käyttöön otettuja keinoja ja valmistautua niiden hallittuun purkamiseen tarvittaessa alueellisesti porrastaen, infektiotilanteen niin salliessa (TaVM 5/2020 vp).

Talousvaliokunta on nyt käsiteltävästä esityksestä antamassaan lausunnossa kiinnittänyt huomiota ehdotettujen asiakaspaikkamääriä ja anniskeluaikoja koskevien säännösten kaavamaisuuteen ja siihen, ettei niissä oteta huomioon ravitsemisliikkeiden erilaisuutta ja mahdollisesti yhtä tehokkaita muita keinoja rajoitusten toteuttamisessa (TaVL 9/2020 vp). Talousvaliokunta toteaa, että mikäli nyt esitetyn tyyppisiä, suhteellisen kaavamaisia rajoja pidetään sääntelyn selkeyden kannalta välttämättöminä, talousvaliokunta korostaa sääntelyn vaiheittaisen lieventämisen merkitystä epidemiatilanteen ja sääntelystä saatujen kokemusten mahdollistaessa ja tutkimustiedon karttuessa.

Rajoitustoimenpiteiden purkamista voidaan eriyttää alueellisesti epidemiologisen tilanteen sen salliessa, mikä pienentää rajoitustoimien aiheuttamia taloudellisia menetyksiä. Saadun selvityksen nojalla alueellisiin sääntelyeroihin liittyy kuitenkin merkittäviä riskejä epidemian uudelleen vahvistumisesta, koska infektio voi levitä ravintolatiloihin ja kansalaisten liikkua maan sisällä. Tämä korostaa valtakunnallisen ohjauksen sekä huolellisen ja epidemiologiseen analyysiin perustuvan asetussääntelyn tarvetta.

Sosiaali- ja terveysvaliokunta pitää tartuntataudin leviämisen estämiseksi välttämättöminä tartuntatautilakiin ehdotettuja tilapäisiä säännöksiä ravitsemisliikkeiden aukiolo- ja anniskeluaajoista sekä niiden sisä- ja ulkotilojen asiakaspaikkamääristä ja käyttöä koskevista rajoituksista. Lisäksi ravitsemisliikkeet veloitetaan noudattamaan hygieniaan liittyviä erityisiä vaatimuksia ja huolehtimaan asiakkaiden välisen riittävän etäisyyden ylläpitämisestä. Ravitsemisliikkeen tulee myös laatia suunnitelma siitä, miten se toteuttaa säädetyt velvollisuudet ja rajoitukset.

Valiokunta pitää tärkeänä, että ravintoloiden sulkemisen kaltaisia rajoituksia puretaan alkuvaiheessa asteittain varovaisuutta noudattaen, kuten useissa muissakin maissa on samanaikaisesti tehty tai ollaan tekemässä. Valiokunta pitää asteittaista purkamista sekä ravintoloiden että niiden asiakkaiden edun mukaisena. Menettely edellyttää myös epidemiatilanteen jatkuvaa seuraamista, koska rajoitusten purkaminen voi aiheuttaa koronaviruksen leviämisen lisääntymistä ja pahentaa epidemiatilannetta.

Valiokunta katsoo, että hallituksen esitys korostaa asiakkaiden ja työntekijöiden turvallisuutta ravintoloiden avautuessa. Valiokunta pitää samalla tärkeänä, että toimenpiteiden vaikutuksia ja muuttamistarpeita tarkastellaan säännöllisesti ja ryhdytään tilanteen edellyttämiin joko rajoituksia kiristäviin tai lieventäviin toimiin. Rajoitusten toimeenpanon valvonnan resursseista on huolehdittava. Valiokunta puoltaa lakiehdotuksen hyväksymistä perustuslakivaliokunnan lausunnon perusteella tehtävin muutoksin.

Perustuslakivaliokunnan lausunnon mukaan ehdotettua lakia ei voida säätää perusoikeuspoikkeuksia poikkeusoloissa koskevan perustuslain 23 §:n nojalla vaan lain on täytettävä yleiset ja kun-

Valiokunnan mietintö StVM 11/2020 vp

kin perusoikeuden erityiset rajoitusedellytykset. Lailla säätämisen vaatimus perusoikeuksien rajoittamisessa on siten jossakin määrin tiukempi kuin perusoikeuspoikkeuksissa. Ehdotettu sääntely täyttää perustuslakivaliokunnan mielestä osin myös perusoikeuksien rajoittamiseen kohdistuvan lailla säätämisen vaatimuksen. Sääntelyä on kuitenkin välttämätöntä muuttaa niin, että laista käyvät nyt ehdotettua täsmällisemmin ilmi toiminnanharjoittajien velvollisuudet, joista voidaan antaa tarkempia säännöksiä valtioneuvoston asetuksella. Tällaiset muutokset ovat edellytyksenä sille, että lakiehdotus voidaan säätää tavallisen lain säätämisyjärjestyksessä. Sosiaali- ja terveysvaliokunta ehdottaa perustuslakivaliokunnan lausunnon johdosta lain 58 a §:n täsmentämistä yksityiskohtaisista perusteluista tarkemmin ilmi käyvällä tavalla.

Perustuslakivaliokunta korosti launnonssaan, että välttämättömyydedellytyksen tulee säädöspuolesta ohjata päätöksentekoa alueellisesta soveltamisesta ja ettei rajoituksia voida säätää tai pitää voimassa sellaisilla alueilla, joilla se ei ole tartuntatautilanteen vuoksi välttämätöntä.

Perustuslakivaliokunta on launnonssaan pitänyt välttämättömänä, että nyt esitettävät rajoitukset otetaan huomioon valtioneuvoston valmistellessa ns. yleistukea yrityksille. Valiokunta on lisäksi kiinnittänyt huomiota ehdotuksen käsittelyaikatauluun eduskunnassa.

Sosiaali- ja terveysvaliokunta toteaa, että nyt käsiteltävän esityksen samoin kuin poikkeusolojen vuoksi aiemmin annetun sääntelyn yhteydessä on tullut esiin tartuntatautilain säännösten kehittämistarpeita. Sosiaali- ja terveysvaliokunta pitää perustuslakivaliokunnan tavoin perusteltuna mahdollisesti tarpeellisiksi osoittautuvien tartuntatautilain pysyvien muutosten säätämistä normaalioloissa huolellisen valmistelun jälkeen.

VALIOKUNNAN YKSITYSKOHTAISET PERUSTELUT

58 a §. Ravitsemisliikkeiden toiminnan väliaikainen rajoittaminen tartuntataudin leviämisen estämiseksi. Pykälää ehdotetaan muutettavaksi perustuslakivaliokunnan lausunnon johdosta niin, että siitä käyvät täsmällisemmin ilmi ravitsemistoiminnan harjoittajan velvollisuudet ja vaatimus siitä, että velvoitteiden ja rajoitusten tulee olla asiallisesti ja alueellisesti välttämättömiä.

1 momentti. Momentissa on yleissäännös pykälässä ja pykälän nojalla säädettyjen rajoitusten noudattamisesta. Sääntely muistuttaa hallituksen esityksen 58 a §:n 1 momentissa säädettyä.

Momentissa säädetään myös valtuudesta antaa valtioneuvoston asetuksella tarkempia säännöksiä alueista, joilla kutakin veloitetta ja rajoitusta sovelletaan. Tällainen asetus annetaan, jolleivät rajoitukset ole välttämättömiä koko maassa tartuntataudin leviämisen estämiseksi. Säännös korvaa hallituksen esityksen 58 a §:n 1 momenttiin ehdotettua välttämättömyyssäännöstä, minkä lisäksi se korvaa 3 momentin 6 kohtaan sisällytettäväksi ehdotetun asetuksenantovaltuuden. Momentin nojalla valtioneuvoston asetuksella säädetään velvoitteiden ja rajoitusten soveltamisalan rajoittamisesta tilanteessa, jossa rajoitukset eivät ole koko maassa välttämättömiä tartuntataudin leviämisen estämiseksi. Asetus voisi koskea alueellista poikkeamista myös vain joistakin 58 a §:ssä tai sen nojalla säädettyistä velvoitteista ja rajoituksista. Asetuksenantovaltuuden kiinnittymisellä välttämättömyysvaatimukseen otettaisiin huomioon perustuslakivaliokunnan kan-

Valiokunnan mietintö StVM 11/2020 vp

nanotto siitä, että välttämättömyysedellytyksen tulee säädöspäätöksentekoa alueellisesta soveltamisesta ja ettei rajoituksia voida säätää tai pitää voimassa sellaisilla alueilla, joissa se ei ole tartuntatautilanteen vuoksi välttämätöntä. Sosiaali- ja terveysvaliokunta korostaa, että valtioneuvoston on tarkasteltava rajoitusten asiallisen ja alueellisen ulottuvuuden välttämättömyyttä tarkasti ja riittävän usein.

2 momentti. Momentissa ehdotetaan säädettäväksi ravitsemisliikkeen aukiolo- ja anniskeluajoista. Säätely korvaa hallituksen esityksen 58 a §:n 1 momentin viimeisen virkkeen osin ja 3 momentin 4 kohdan asetuksenantovaltuuden. Säätelyä laissa on kuitenkin muutettu niin, että toiminnanharjoittajaan kohdistuva velvollisuus käy siitä suoraan ilmi. Valtioneuvoston asetus momentissa säädettyä pidemmistä aukiolo- ja anniskeluajoista annetaan, jolleivät tässä momentissa säädettyt rajoitukset ole välttämättömiä tartuntataudin leviämisen estämiseksi. Valiokunta ehdottaa lakiehdotuksen aukiolo- ja anniskeluajojen muuttamista hallituksen esitykseen sisältyneen asetusluonnoksen 5 §:n mukaisiksi.

3 momentti. Momentissa ehdotetaan säädettäväksi ravitsemisliikkeen asiakkaiden enimmäismäärästä ja asiakaspaikkojen sijoittumisesta. Säätely korvaa hallituksen esityksen 58 a §:n 1 momentin viimeisen virkkeen osin ja 3 momentin 2 ja 3 kohdan. Siinä säädetään hallituksen esitykseen verrattuna täsmällisemmin elinkeinonharjoittajaan kohdistuvista velvollisuuksista. Laissa säädettyä asiakasmäärää suuremmasta enimmäismäärästä säädetään momentin mukaan valtioneuvoston asetuksella, jos momentissa säädetyn asiakkaiden enimmäismäärän noudattaminen ei ole välttämätöntä tartuntataudin leviämisen estämiseksi.

4 momentti. Momentissa ehdotetaan säädettäväksi ravitsemisliikkeen asiakkaille annettavista toimintaohjeista ja -mahdollisuuksista sekä tilojen ja pintojen puhdistamisesta. Säätely korvaa hallituksen esityksen 58 a §:n 2 momentin ensimmäisen virkkeen ja 3 momentin 1 kohdan. Siinä säädetään hallituksen esitykseen verrattuna täsmällisemmin elinkeinonharjoittajaan kohdistuvista velvollisuuksista. Hallituksen esityksen liitteenä olevan asetusluonnoksen 2 §:ssä on säännöksiä samankaltaisista velvollisuuksista.

5 momentti. Momentissa ehdotetaan säädettäväksi ravitsemisliikkeen toimintaan ja sisä- ja ulkotilojen käyttöön säädettyjä velvollisuuksia ja rajoituksia koskevasta suunnitelmasta. Säätely korvaa hallituksen esityksen 58 a §:n 2 momentin toisen virkkeen ja 3 momentin 5 kohdan. Siinä säädetään hallituksen esitykseen verrattuna täsmällisemmin suunnitelman esittämisestä ja nähtävänä pitämisestä. Hallituksen esityksen liitteenä olevan asetusluonnoksen 6 §:ssä on säännöksiä samankaltaisista velvollisuuksista.

6 momentti. Momentissa ehdotetaan säädettäväksi aukiolo- ja anniskeluajoja sekä asiakkaiden enimmäismäärää ja asiakaspaikkojen sijoittumista koskevista poikkeuksista. Pykälän 2 ja 3 momentin säännökset eivät sen mukaan koske henkilöstöravintolatoimintaa eivätkä ruoan tai juoman myymistä ravitsemisliikkeestä muualla nautittavaksi. Säännös vastaa asiallisesti hallituksen esityksen 58 a §:n 4 momentin säätelyä.

Valiokunnan mietintö StVM 11/2020 vp

VALIOKUNNAN PÄÄTÖSEHDOTUS

Sosiaali- ja terveystieteiden valiokunnan päätösehdotus:

Eduskunta hyväksyy muutettuna hallituksen esitykseen HE 72/2020 vp sisältyvän lakiehdotuksen. (Valiokunnan muutosehdotukset)

Valiokunnan muutosehdotukset

Laki

tartuntatautilain väliaikaisesta muuttamisesta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti muutetaan väliaikaisesti tartuntatautilain (1227/2016) 91 §:n 1 momentti ja lisätään lakiin väliaikaisesti uusi 58 a ja 58 b § seuraavasti:

58 a §

Ravitsemisliikkeiden toiminnan väliaikainen rajoittaminen tartuntataudin leviämisen estämiseksi

Tartuntataudin leviämisen estämiseksi majoitus- ja ravitsemistoiminnasta annetun lain (308/2006) 1 §:n 1 momentin 4 kohdassa tarkoitetussa ravitsemisliikkeessä on noudatettava tässä pykälässä ja sen nojalla annettuja ravitsemisliikkeen aukioloa, alkoholilaissa (1102/2017) tarkoitettua alkoholijuomien anniskeluajaa sekä liikkeeseen kuuluvien sisä- ja ulkotilojen asiakaspaikkamäärää ja käyttöä elinkeinotoimintaan koskevia rajoituksia. Jolleivät rajoitukset ole välttämättömiä koko maassa tartuntataudin leviämisen estämiseksi, valtioneuvoston asetuksella annetaan tarkemmat säännökset alueista, joilla kutakin velvoitetta ja rajoitusta sovelletaan.

Ravitsemisliikkeen saa avata ravitsemistoimintaan asiakkaille aikaisintaan kello 6 ja liike on suljettava ravitsemistoiminnan asiakkailta viimeistään kello 23. Alkoholilaissa tarkoitettu alkoholijuomien anniskelu saadaan ravitsemisliikkeessä aloittaa aikaisintaan kello 9 ja anniskelu on lopetettava viimeistään kello 22. Jolleivät tässä momentissa säädetyt rajoitukset ole välttämättömiä tartuntataudin leviämisen estämiseksi, valtioneuvoston asetuksella säädetään pidemmästä aukioloajasta ja anniskeluajasta. (Uusi 2 mom.)

Ravitsemisliikkeen sisätilassa tai sen osassa saa samanaikaisesti oleskella enintään puolet siitä suurimmasta asiakas- tai henkilömäärästä, joka on mainittu tilaa tai sen osaa koskevassa alkoholilain (1102/2017) 18 §:ssä tarkoitetussa anniskeluluvassa tai, jos ravitsemisliikkeellä ei ole anniskelulupaa, rakennusten paloturvallisuudesta maankäyttö- ja rakennuslain (132/1999) 117 b §:n nojalla ja rakennuksen käyttöturvallisuudesta mainitun lain 117 d ja 117 k §:n nojalla annettujen säännösten mukaisesti hyväksytyssä rakennussuunnitelmassa. Ravitsemistoiminnan harjoittajan tulee huolehtia siitä, että asiakkaiden oleskelu järjestetään riittävän väljästi ja asiakaspaikat sijoituvat riittävän etäälle toisistaan. Valtioneuvoston asetuksella annetaan tarkemmat säännökset ravitsemisliikkeen asiakkaiden oleskeluun ja asiakaspaikkojen sijoittamiseen liittyvistä velvoitteis-

Valiokunnan mietintö StVM 11/2020 vp

ta ja ravitsemisliikkeen sisä- ja ulkotilojen asiakaspaikkamäärän rajoittamisesta. Jollei tässä momentissa säädetyn asiakkaiden enimmäismäärän noudattaminen ole välttämätöntä tartuntataudin leviämisen estämiseksi, valtioneuvoston asetuksella säädetään suuremmasta asiakkaiden enimmäismäärästä. (Uusi 3 mom.)

Sen lisäksi, mitä elintarvikelaissa säädetään, ravitsemistoiminnan harjoittajan on huolehdittava ravitsemisliikkeen tilojen ja pintojen puhdistamisesta. Ravitsemistoiminnan harjoittajan on huolehdittava siitä, että asiakkaat saavat mahdollisuuden käsien puhdistamiseen, ja annettava asiakkaille riittävän etäisyyden ylläpitämistä ja käsien puhdistamista koskevat toimintaohjeet. Valtioneuvoston asetuksella annetaan tarkemmat säännökset ravitsemisliikkeen tilojen ja pintojen puhdistamisesta, käsien puhdistamismahdollisuuden järjestämisestä sekä asiakkaille annettavien toimintaohjeiden antamisesta.

Ravitsemistoiminnan harjoittajan on laadittava kirjallinen suunnitelma siitä, miten se toteuttaa sen toimintaan ja sisä- ja ulkotilojen käyttöön säädetyt velvollisuudet ja rajoitukset. Suunnitelma on pyynnöstä esitettävä aluehallintovirastolle ja majoitus- ja ravitsemistoiminnasta annetun lain 11 §:ssä tarkoitettua valvontaa suorittavalle poliisille. Suunnitelma on siihen sisältyviä henkilötietoja lukuun ottamatta pidettävä liikkeessä asiakkaiden nähtävillä. Valtioneuvoston asetuksella annetaan tarkemmat säännökset velvoitteiden ja rajoitusten toteuttamista koskevan suunnitelman sisällöstä, laatisesta ja nähtävänä pitämisestä.

Mitä pykälän 2 ja 3 momentissa säädetään, ei koske majoitus- ja ravitsemistoiminnasta annetun lain 1 §:n 3 momentissa tarkoitettua henkilöstöravintolatoimintaa eikä ruoan tai juoman myymistä ravitsemisliikkeestä muualla nautittavaksi.

58 b §

Ravitsemisliikkeiden valvonta ja rajoitusten edellytysten seuranta

Aluehallintovirasto valvoo 58 a §:ssä ja sen nojalla säädettyjen velvoitteiden ja rajoitusten noudattamista. Jos velvoitteiden tai rajoitusten noudattamisessa havaitaan puutteita tai epäkohtia, aluehallintovirasto voi antaa ravitsemisliikkeelle määräyksen niiden korjaamisesta. Määräystä annettaessa on asetettava määräaika, jonka kuluessa tarpeelliset toimenpiteet on suoritettava. Jos puutteita ei ole korjattu asetetussa määräajassa tai jos velvoitteita on rikottu olennaisesti, aluehallintovirasto voi määrätä ravitsemisliikkeen ravitsemistoiminnan välittömästi keskeytettäväksi ja liikkeen pidettäväksi suljettuna asiakkailta enintään yhden kuukauden ajaksi.

Poliisin on tarvittaessa annettava aluehallintoviraston pyynnöstä virka-apua valvonnan ja 1 momentissa tarkoitettujen ravitsemisliikkeen sulkemisen toimeenpanemiseksi.

Valtioneuvoston on tarkoin seurattava, ovatko 58 a §:n 1 momentissa tarkoitettujen rajoitusten edellytykset edelleen voimassa. Jos edellytykset eivät enää täyty, on valtioneuvoston viipymättä ryhdyttävä toimenpiteisiin 58 a §:n ja siihen liittyvien säännösten kumoamiseksi. Jos 58 a §:n 3 momentin nojalla säädetyt rajoitukset eivät enää ole välttämättömiä joillain alueilla tai säädetyssä laajuudessa, valtioneuvoston on viipymättä ryhdyttävä toimenpiteisiin valtioneuvoston asetuksen muuttamiseksi.

Valiokunnan mietintö StVM 11/2020 vp

91 §

Päätösten täytäntöönpano

Edellä 16, 57, 58, 58 b, 59–67 ja 69–71 §:ssä tarkoitetut päätökset voidaan panna täytäntöön heti muutoksenhausta huolimatta.

Tämä laki tulee voimaan päivänä _____ kuuta 20 ja on voimassa 31 päivään lokakuuta 2020.

Helsingissä 26.5.2020

Asian ratkaisevaan käsittelyyn valiokunnassa ovat ottaneet osaa

puheenjohtaja Anu Vehviläinen kesk
varapuheenjohtaja Mia Laiho kok
jäsen Kim Berg sd
jäsen Anna-Kaisa Ikonen kok
jäsen Kaisa Juuso ps
jäsen Arja Juvonen ps
jäsen Noora Koponen vihr
jäsen Aki Lindén sd
jäsen Hanna-Leena Mattila kesk
jäsen Ilmari Nurminen sd
jäsen Veronica Rehn-Kivi r
jäsen Minna Reijonen ps
jäsen Juhana Vartiainen kok (osittain)
jäsen Heidi Viljanen sd
jäsen Sofia Virta vihr
varajäsen Petri Honkonen kesk
varajäsen Katja Hänninen vas
varajäsen Anneli Kiljunen sd (osittain)

Valiokunnan sihteerinä on toiminut

valiokuntaneuvos Harri Sintonen

Valiokunnan mietintö StVM 11/2020 vp
Vastalause 1 /ps

VASTALAUSE 1

Perustelut

Perussuomalaiset pitää perusteltuna, että koronavirusepidemia pyritään tukahduttamaan tehokain täsmätoimin. Perussuomalaiset huomauttaa kuitenkin, että toisessa vaakakupissa painaa elinkeinonharjoittamisen vapaus: erityyppisten ravintoloiden avaamiseen liittyy erilaisia riskejä, eikä alkoholinkäyttöön ja päihtymykseen liittyvillä riskeillä voida perustella rajoituksia sellaisille ravintoloille, jotka eivät tarjoile alkoholia. Samoin on huomioitava se, että nimenomaan ruokaa tarjoilevien ravintolapalveluiden saatavuus on tärkeää sellaisille työntekijöille, jotka joutuvat liikkumaan työnsä takia öisin.

Perussuomalaiset korostaa, että erityisesti kuljetusalalla monet kuljettajat joutuvat työskentelemään öisin myös koronaepidemian jatkuessa. On tärkeää, että kuljettajille taataan mahdollisuus pitää tarvitsemansa tautot, ja tästä syystä hallituksen tulee ryhtyä toimenpiteisiin, joilla mahdollistetaan se, että huoltovarmuuden kannalta elintärkeän kuljetusalan työntekijöiden tarvitsemat taukopaikat voivat pitää ovensa avoinna. Varhain auki olevat ravintolat ovat tärkeitä myös aikaisin aamulla työmaille töihin menevien työntekijöiden kannalta, ja tästä syystä perussuomalaiset kannattaa ravintoloiden esitettyä laajempaa aukioloa klo 5—24.

Ehdotus

Edellä olevan perusteella ehdotamme,

että yleisperustelujen 4. kappale muutetaan kuulumaan seuraavasti:

(4) Sosiaali- ja terveysvaliokunta pitää tartuntataudin leviämisen estämiseksi välttämättöminä tartuntatautilakiin ehdotettuja tilapäisiä säännöksiä ravitsemisliikkeiden aukiolo- ja anniskeluajoista sekä niiden sisä- ja ulkotilojen asiakaspaikkamääristä ja käyttöä koskevista rajoituksista. Lisäksi ravitsemisliikkeet velvoitetaan noudattamaan hygieniaan liittyviä erityisiä vaatimuksia ja huolehtimaan asiakkaiden välisen riittävän etäisyyden ylläpitämisestä. Ravitsemisliikkeen tulee myös laatia suunnitelma siitä, miten se toteuttaa säädetyt velvollisuudet ja rajoitukset. Valiokunta korostaa, että erityyppisten ravintoloiden avaamiseen liittyy erilaisia riskejä eikä alkoholinkäyttöön ja päihtymykseen liittyvillä riskeillä voida perustella rajoituksia sellaisille ravintoloille, jotka eivät tarjoile alkoholia.

Helsingissä 26.5.2020

Arja Juvonen ps
Kaisa Juuso ps
Minna Reijonen ps

Valiokunnan mietintö StVM 11/2020 vp
Vastalause 2 /kok

VASTALAUSE 2

Perustelut

Kokoomuksen tavoitteena on saada yhteiskunta mahdollisimman nopeasti, mutta turvallisesti auki. Taudin leviäminen väestössä tulee estää, ja tavoitteena on taudin tukahduttaminen. Kokoomuksen näkemyksenä on ollut, että koronaviruksen tukahduttaminen tai aggressiivinen rajaaminen on nopein ja paras tie yhteiskunnan normalisoitumiseen.

Taudin tukahduttamisella tai aggressiivisella rajaamisella tarkoitetaan sitä, että tartuntamäärät pyritään ajamaan mahdollisimman alas. Sen jälkeen tauti pyritään pitämään hyvin rajattuna siihen saakka, kunnes rokote valmistuu. Taudin rajaamiseksi ja epidemiatilanteen hallitsemiseksi on olennaista, että suojaruusteresurssia on riittävästi, testauskapasiteettia on jokaisen infektiopotilaan ja muiden tarpeellisten, oireettomienkin henkilöiden testaamiseen ja tartuntaketjujen sekä kontaktien jäljittäminen sujuu viiveettä.

Koronaviruksen aiheuttama tautiepidemia on viimeaikaisten lukujen valossa kääntynyt parempaan suuntaan. Tautitilanteen ollessa hyvä on rajoitusten vaiheittainen purkaminen järkevää, jotta yhteiskunnan ja talouden uudelleenkäynnistyminen ja elpyminen voi alkaa.

On kuitenkin selvää, että koronavirukselta on suojauduttava vielä pitkään. Vasta rokotteen myötä väestö voi saada pysyvämpää suojaa. Ennalta tuntematon tartuntatauti ja sitä seuranneet poikkeusolot ovat aiheuttaneet ihmisissä pelkoa ja epävarmuutta. Siksi oleellista yhteiskunnan turvallisen ja järkevän avaamisen kannalta on turvallisuuden tunteen palauttaminen ja se, miten ihmiset uskaltavat palata kuluttamaan hyödykkeitä ja käyttämään palveluita.

Raskaita rajoittavia toimia on hallituksen tarpeen purkaa ja samalla hakea uusia, vähemmän haitallisia toimenpiteitä, joilla voidaan edelleen ehkäistä tartuntojen leviämistä mutta vähentää rajoituksista koituvia inhimillisiä ja taloudellisia haittoja. Monissa kansainvälisissä esimerkeissä rajoitusten purkamistoimiin on yhdistetty suositus kasvomaskien käytöstä. Tauti leviää pisaratartuntana, ja laajamittainen maskien käyttö vähentäisi mahdollisuuksia pisaratartuntoihin ja ehkäisisi siten tautitartuntoja. Maskien käytön yleistyminen voisi siten myös palauttaa ihmisten turvallisuuden tunnetta ja lisätä uskallusta lähteä asioimaan ja kuluttamaan palveluita.

Rajoituksia purettaessa tarvitaan ratkaisuja erityisesti siihen, miten ikääntyneitä ja riskiryhmään kuuluvia voidaan edelleen suojata koronatartunnoilta, mutta samalla varmistaa, että he voivat turvallisesti jatkaa elämää, tavata läheisiään ja liikkua myös kodin ulkopuolella. Suositus maskien käytöstä joukkoliikenteessä, kaupoissa ja lähikontakteissa olisi yksi keino tautitartuntojen ehkäisemiseksi ja riskiryhmien suojaamiseksi.

Rajoitusten terveystieteellisyys ja välttämättömyys sekä niiden kesto

Kokoomus vaatii, että kaikki rajoitustoimet, joita tehdään tartuntatautilain perusteella, ovat terveystieteellisiä. Rajoitusten välttämättömyyttä on arvioitava tarkasti.

Valiokunnan mietintö StVM 11/2020 vp
Vastalause 2 /kok

Perustuslakivaliokunta pitää lausunnossaan (PeVL 14/2020 vp) ongelmallisena sitä, että hallituksen esityksen perusteluissa ei ole yksityiskohtaisesti tarkasteltu kunkin ehdotetun toimenpiteen välttämättömyyttä ja oikeasuhtaisuutta.

Nyt ehdotettu laki on tarkoitettu tulemaan voimaan 1.6.2020 ja olemaan voimassa 31.10.2020 saakka, eli yhteensä viiden kuukauden ajan. Perustuslakivaliokunta on lausunnossaan (PeVL 14/2020 vp) kiinnittänyt huomiota siihen, että ehdotetun lain voimassaoloaika on huomattavan pitkä verrattuna siihen, että valmiuslain toimivaltuuksien käyttämisestä on päätetty kuukaudeksi tai puoleksitoista kuukaudeksi kerrallaan.

Koska määräaikainen laki on esitetty olemaan voimassa suhteellisen pitkään, on kokoomuksen mielestä välttämätöntä arvioida epidemiologista tilannetta säännöllisin ja tihein väliajoin sekä tuoda tiedot avoimesti kaikkien saataville.

Rajoitusten alueellisuus

Hallituksen esityksellä majoitus- ja ravitsemistoiminnasta annetun lain väliaikaisesta muuttamisesta ehdotettiin säädettäväksi ravitsemisliikkeiden ja niihin kuuluvien sisä- ja ulkotilojen pitämisestä suljettuina asiakkailta 4.4.2020 alkaen ja 31.5.2020 saakka. Lain käsittelyn yhteydessä eduskunta on yksimielisesti hyväksynyt lausuman (EV 14/2020 vp), jossa edellytetään, että hallitus selvittää mahdollisuudet toteuttaa vastainen poikkeustilan ja tämän lainsäädännön purku tavalla, joka mahdollistaa alueellisen porrastamisen siinä tapauksessa, että infektio-tilanne sen sallii.

Epidemian alkuvaiheessa ravitsemisliikkeiden toiminnan rajoittaminen lainsäädännöllä yhtä aikaa koko maassa oli perusteltua. Tilanteessa, jossa epidemia eteni nopeasti ja arvaamattomasti, oli riski, että tartuntaketjuja huomataan vasta, kun ne ovat levinneet laajalle. Kansalaisten tietous tartuntataudin vaarallisuudesta ja tartuntariskistä sekä yhteiskunnallinen varautuminen epidemian leviämisen estämiseksi on kuitenkin nyt aivan toista kuin epidemian alkuvaiheessa. Esimerkiksi testauskapasiteettia ja tartuntojen jäljittämiseen varattua resurssia on pystytty kasvattamaan. Mahdollisuudet saada tartuntaketjuja kiinni ovatkin aikaisempaa selvästi paremmat. Myös infektio-tilanne on Suomessa parhaillaan varsin hyvä.

Kokoomus haluaa, että ravitsemisliikkeet voidaan avata hallitusti. Ravitsemisalaan kohdennettujen rajoitusten taustalla on huoli ihmisten terveydestä. Tartuntatautilanne onkin huomioitava kaikissa tilanteissa ja rajoituksia on voitava kiristää tai helpottaa epidemiatilanteen mukaisesti ja alueellinen tarkastelu huomioiden. Kokoomus pitää tärkeänä, että hallitus määrittelee selkeät valtakunnalliset kriteerit ja mittarit, joiden perusteella rajoitustoimien tiukentamisesta tai väljentämisestä päätetään. Säännöllinen, ajantasainen ja julkisesti käytettävissä oleva päätöksenteon perusteena käytettävä tieto on olennaisen tärkeää.

Suomessa on monia sellaisia alueita, joissa uusia tautitapauksia ei ole havaittu lainkaan. Kokoomuksen mielestä nykyisessä tilanteessa on perusteltua katsoa eri alueiden epidemiatilanteita joustavammin ja mahdollistaa alueellinen vaihtelu rajoituksissa, kuten myös eduskunta on edellyttänyt.

Valiokunnan mietintö StVM 11/2020 vp Vastalause 2 /kok

Kokoomuksen mielestä eri maakuntien hyvin erilaiset infektiotilanteet tulee huomioida ravitsemisliikkeitä koskevissa rajoituksissa heti 1.6. alkaen ja rajoituksia tulisi purkaa viipymättä, kun rajoitukset eivät jollain alueella tai säädettyssä laajuudessa ole enää välttämättömiä.

Perustuslakivaliokunta korostaa lausunnossaan (PeVL 14/2020 vp), että välttämättömyysedellytyksen tulee säädösperusteisesti ohjata päätöksentekoa alueellisesta soveltamisesta ja ettei rajoituksia voida säätää tai pitää voimassa sellaisilla alueilla, joissa se ei ole tartuntatautilanteen vuoksi välttämätöntä. Myös talousvaliokunta on lausunnossaan (TaVL 9/2020 vp) nostanut esiin, että hallituksen on syytä ryhtyä viipymättä toteuttamaan lakiehdotuksen mahdollistamalla tavalla sääntelyn alueellista porrastamista ja perusteltava valitut sääntelyparametrit infektiotilanteen nojalla.

Kokoomuksen mielestä on oltava selkeät valtakunnalliset kriteerit koskien sitä, milloin rajoituksia voidaan alueellisesti kiristää tai purkaa. Tällaisilla yhtenäisillä kriteereillä varmistettaisiin, ettei tilannetta tulkita eri tavoin eri puolilla Suomea, jolloin ravitsemisliikkeiden tasapuolinen kohdelu ei toteutuisi.

Suosituspohjaisuus

Kokoomuksen mielestä ravintolan tai kahvilan avaamisen on oltava turvallista, mutta myös kannattavaa. Ravitsemisalan toimintaedellytysten turvaamiseen on kiinnitettävä huomiota erityisesti tilanteessa, jossa toimiala on jo kärsinyt mittavia taloudellisia menetyksiä ravintolatoimintaan kohdistuneiden rajoitusten myötä. Koronatilanteeseen sopeutuminen on tyhjentänyt monen ravitsemisliikkeen kassan, mikä lisää taloudellista riskiä ravintolaa avatessa.

Kokoomuksen mielestä ravitsemisalan toimijoille tulisi jättää enemmän harkintaa sen varmistamiseksi, että ravintolan toiminta on järjestetty turvallisuus huomioiden. Infektiotilanne on Suomessa saatu varsin hyväksi pitkälti suosituspohjalta. Suositusten vaikuttavuus todetaan myös Helsingin työryhmän julkaisemassa raportissa: "Suositusluonteisten rajoitustoimien tosiasiallinen vaikuttavuus on ilmeisesti hyvin merkittävä." Raportissa ehdotetaan, että ravitsemisliikkeitä koskevien rajoitusten purkua tai niiden kumoamista voitaisiin lieventää hallituksen antamien suositusten ja alan itsesääntelyn yhteen sovitetuilla keinoilla.

Ravintoloitsijoille ja yrittäjille tulisikin antaa enemmän mahdollisuuksia järjestää toimintansa siten, että riittävistä turvaväleistä ja asianmukaisesta hygieniasta huolehditaan. Näin varmistettaisiin paremmin joustavuus erilaisten ja eri kokoisten ravitsemisliikkeiden osalta ja ehkäistäisiin sitä, että toiminnasta ei tule kannattamatonta jyrkkien ja kaavamaisten rajoitusten seurauksena.

Asiakaspaikkojen ja aukioloaikojen rajaaminen

Erityisesti pienemmillä ravintoloilla tulee olemaan vaikeuksia selviytyä hallituksen esityksessä ehdotettujen rajoittamistoimien johdosta. Asiakaspaikkojen rajaaminen puoleen tarkoittaa tulojen merkittävää putoamista samalla, kun liiketoiminnan kiinteät kulut juoksevat täysimääräisinä. Tulonmuodostusta ei tällöin pääse syntymään. Eduskunta on vastauksessaan (EV 14/2020 vp) edellyttänyt, että hallitus huolehtii ravintolaelinkeinon sisäisen kilpailutilanteen reiluudesta ja

Valiokunnan mietintö StVM 11/2020 vp
Vastalause 2 /kok

kilpailullisuudesta poikkeussäätelyn aikana ja sitä purettaessa. Hallituksen esitykseen kuitenkin sisältyy riski siitä, että sääntelyn vaikutukset eri kokoisille yrityksille olisivat erilaiset.

Asiakaspaikkamäärien tiukan rajaamisen sijaan voitaisiin esimerkiksi antaa ravitsemisalalle ohjeistukset riittävien turvavälien noudattamisesta eri pöytäseurueiden välillä sekä asianmukaisesta hygieniasta huolehtimiseksi. Valvonnassa painotetaan ravitsemisliikkeiden ja kansalaisten oma-valvontaa sekä AVI:n tekemää valvontaa. Myös talousvaliokunta nostaa esiin lausunnossaan (TaVL 9/2020 vp), että yhtenä sääntelyvaihtoehtona voisi olla minimietäisyyksien sääntely pöytien välissä.

Talousvaliokunta kiinnittää huomiota myös siihen, että hallituksen esityksen perusteluista eivät käy täysin selville ne perusteet ja arviot, joiden perusteella asiakaspaikkamäärän rajoitus esitetään asetettavaksi juuri nyt ehdotettuun puoleen suurimmasta sallitusta asiakaspaikkamäärästä. Talousvaliokunnan mukaan hallituksen esityksessä olisi tullut kuvata ne keskeiset seikat, jotka ovat johtaneet rajan määrittämiseen nyt ehdotetulla tavalla.

Kokoomuksen mielestä asiakaspaikkamäärien prosenttiosuuden nostamisella esitetystä 50 prosentista 75 prosenttiin olisi toiminnan kannattavuuden näkökulmasta huomattava vaikutus tulonmuodostukseen ja toiminnan kannattavuuteen, erityisesti pienten ravintoloiden ja kahviloiden osalta. Ravitsemistoimintaa harjoittavan tulisi kuitenkin huolehtia siitä, että asiakkaiden oleskelu järjestetään riittävän väljästi ja asiakaspaikat sijoittuvat riittävän etäälle toisistaan ja asianmukaisesta hygieniasta huolehditaan.

Kokoomuksen mielestä ravintoloiden aukioloaika tulisi väljentää siten, että ravitsemisliikkeen voisi avata jo klo 5 ja aukioloaika päättyisi klo 24. Näin voitaisiin paremmin palvella esimerkiksi liikennöitsijöitä aikaisin aamulla ja ravintoloiden iltaruokailijoita. Takeaway olisi sallittua myös yöaikaan.

Yökerhojen aukiolo sisältää huomattavasti enemmän koronariskejä. Nyt säädettävien aukioloaikojen puitteissa yökerhot pysyisivätkin edelleen suljettuina. Näin ollen rajoitusten aiheuttamien haittojen kohtuullisesta kompensoinnista ravintolayrittäjille on huolehdittava. Myös perustuslakivaliokunta on lausunnossaan (PeVL 14/2020 vp) kiinnittänyt huomiota siihen, että nyt esitettävien rajoitusten vaikutukset tulisi ottaa asianmukaisesti huomioon, kun valtioneuvosto parhailaan arvioi yrityksille poikkeusolojen vuoksi maksettavaa yleistä, ei toimialasidonnaista tukea (HE 67/2020 vp).

Aukioloaikoja ja anniskelua koskevien rajoitusten välttämättömyyttä ja terveysterveystuutta on syytä tarkastella säännöllisesti.

Muut huomiot ravintoloita koskevaan sääntelyyn

Kokoomus pitää valitettavana sitä, että esitys tartuntatautilain väliaikaisesta muutoksesta tuotiin eduskunnan käsiteltäväksi vasta aivan viime hetkellä. Perustuslakivaliokunta kiinnittää lausunnossaan (PeVL 14/2020 vp) valtioneuvoston vakavaa huomiota siihen, että valiokunnan perustuslain 74 §:ssä säädetyt tehtävän asianmukainen toteuttaminen vaarantuu, jos hallitusten esitysten eduskuntakäsittelylle ei varata riittävää ja kohtuullista aikaa. Kokoomuksen mielestä edus-

Valiokunnan mietintö StVM 11/2020 vp
Vastalause 2 /kok

kunnan lisäksi hankalaan asemaan ovat valtioneuvoston viivyttelystä johtuen joutuneet ravintola-alan yrittäjät. He joutuvat odottamaan aivan kalkkiviivoille saakka sitä, millaisina tulevat rajoitukset lopulta toteutuvat, ja panemaan ne toimeen päivän varoitusajalla.

Ehdotus

Edellä olevan perusteella ehdotamme,

*että lakiehdotus hyväksytään muutoin valiokunnan mietinnön mukaisena paitsi 58 a §:n 2 ja 3 momentti muutettuina seuraavasti (**Vastalauseen muutosehdotukset**) ja*

että hyväksytään 4 lausumaa.

Vastalauseen muutosehdotukset

58 a §§

Ravitsemisliikkeiden toiminnan väliaikainen rajoittaminen tartuntataudin leviämisen estämiseksi

Ravitsemisliikkeen saa avata ravitsemistoimintaan asiakkaille aikaisintaan kello 5 ja liike on suljettava ravitsemistoiminnan asiakkailta viimeistään kello 24. ~~Alkoholilaissa tarkoitettu alkoholiuomien anniskelu saadaan ravitsemisliikkeessä aloittaa aikaisintaan kello 9 ja anniskelu on lopetettava viimeistään kello 22.~~ Jolleivät tässä momentissa säädetyt rajoitukset ole välttämättömiä tartuntataudin leviämisen estämiseksi, valtioneuvoston asetuksella säädetään pidemmästä aukioloajasta ja anniskeluajasta.

Ravitsemisliikkeen sisätilassa tai sen osassa saa samanaikaisesti oleskella enintään 75 % siitä suurimmasta asiakas- tai henkilömäärästä, joka on mainittu tilaa tai sen osaa koskevassa alkoholilain (1102/2017) 18 §:ssä tarkoitettussa anniskeluluvassa tai, jos ravitsemisliikkeellä ei ole anniskelulupaa, rakennusten paloturvallisuudesta maankäyttö- ja rakennuslain (132/1999) 117 b §:n nojalla ja rakennuksen käyttöturvallisuudesta mainitun lain 117 d ja 117 k §:n nojalla annettujen säännösten mukaisesti hyväksytyssä rakennussuunnitelmassa. Ravitsemistoiminnan harjoittajan tulee huolehtia siitä, että asiakkaiden oleskelu järjestetään riittävän väljästi ja asiakaspaikat sijoituvat riittävän etäälle toisistaan. Valtioneuvoston asetuksella annetaan tarkemmat säännökset ravitsemisliikkeen asiakkaiden oleskeluun ja asiakaspaikkojen sijoittamiseen liittyvistä velvoitteista ja ravitsemisliikkeen sisä- ja ulkotilojen asiakaspaikkamäärän rajoittamisesta. Jollei tässä momentissa säädetyn asiakkaiden enimmäismäärän noudattaminen ole välttämätöntä tartuntataudin leviämisen estämiseksi, valtioneuvoston asetuksella säädetään suuremmasta asiakkaiden enimmäismäärästä.

Vastalauseen lausumaehdotukset

1. Eduskunta edellyttää, että valtioneuvosto huomioi ravitsemisliikkeitä koskevissa rajoituksissa eri maakuntien hyvin erilaiset infektiotilanteet heti 1.6. alkaen ja ryhtyy viipymät-

Valiokunnan mietintö StVM 11/2020 vp
Vastalause 2 /kok

*tä toimenpiteisiin rajoitusten purkamiseksi, jos rajoitukset eivät jollain alueella tai sääde-
tyssä laajuudessa ole enää välttämättömiä.*

*2. Eduskunta edellyttää, että kaikkien tartuntalain perusteella tehtävien rajoittavien toi-
mien on oltava terveysperusteisia.*

*3. Eduskunta edellyttää, että valtioneuvosto ryhtyy välittömästi toimenpiteisiin ravitsemis-
liikkeiden aukioloaikoja koskevien rajoitusten väljentämiseksi siten, että ravitsemisliik-
keet voivat olla auki kello 5—24 välisenä aikana.*

*4. Eduskunta edellyttää, että valtioneuvosto tekee tarvittavat toimet, jotta ravitsemisliik-
keen sisätilassa tai sen osassa saa samanaikaisesti oleskella enintään 75 % ravitsemisliik-
keen normaaliolojen suurimmasta hyväksytystä asiakas- tai henkilömäärästä.*

Helsingissä 26.5.2020

Mia Laiho kok
Juhana Vartiainen kok
Anna-Kaisa Ikonen kok